

AFRICKÝ STÁT

I. ÚVOD

Max Weber - vytvoření státních institucí a mechanismů, které budou schopny zabezpečit společenský pořádek a respektování zákonů (třeba i násilím, pokud to bude nutné) pro občany, kteří žijí na daném území. (Beethan-Weber 1987)

Afrikanistika a africký stát

Odlišnosti afrických států: Tanzánie vs. Pobřeží slonoviny či Keni, Malawi a Zaire od Angoly, Mosambiku či Etiopie

Základní tendence vývoje afrického státu

Koloniální dědictví: liberalismus vs. koloniální stát

Post-nezávislostní stát vs. post-koloniální stát

Liberální africký stát

Kolaps afrického státu

II. VÝVOJ AFRICKÉHO STÁTU

II.1. Koloniální stát

Nová administrativa

Domorodé sociální instituce

Prísně hierarchistická administrativa

Rozhodování – metropole

Liberální vs. autoritářský stát

Bez legitimacy

II.2. Post-koloniální stát

Příprava na předání politické moci.

Afrikanizace afrického státu

Nízká úroveň vzdělání

Dekolonizace a africký stát

Westminsterský a poloprezidentský systém

Portugalské kolonie

Legitimita – volby a NOH

Paradoxní situace, liberální instituce vs. koloniální stát

Postupná likvidace, centralizace, one-party state.

Postavení africké byrokracie, nedůvěra

Převzetí hlavních principů fungování koloniální vlády.

Centralizace, autoritářství, klientelismus, minimální legitimita, zasahování do ekonomiky země, vysoké náklady, korupce.

Slabost afrického státu, byrokracie a přinucovací aparát - nízká loajalita = vojenské převraty.

II.3. Současný liberální stát

Demokratizace v 90. letech

Příčiny vnější a vnitřní

Úloha Světové banky a MMF

II.4. Krize afrického státu

Africký stát vs. teorie státu

Rozpad afrických států = neschopnost kontrolovat podstatnou část území a obyvatelstva, neúčinností a neefektivností (HIV a AIDS, ekonomická politika, ochrana etnických menšin).

Belgické Kong – specifický příklad – krize koloniálního státu

Zartman a dvě vlny kolapsu států

občanská válka v Čadu (1980-82),

Uganda po pádu Idi Amina Dadu (1979-1981)

Ghana za vlády Hilla Limann (1979-1981).

Vojenské vlády neschopnost kontrolovat zemi.

Po pádu režimu Siyada Barreho v Somálsku

Po Samuela Doe v Libérii (1990),

Mengistu Haile Mariama v Etiopii (1990),

Mosambik, Angola, Rwanda, Burundi, Zaire, Demokratická republika Kongo, Súdán, Sierra-Leone

III. HLAVNÍ CHARAKTERISTIKA AFRICKÉ EXEKUTIVY

III.1. Centralizace a personální vláda

Počáteční problémy vládnoucích elit, centrum vs. periferie

Tradiční společnost vs. liberální instituce

Slabá legitimita evropského typu, úloha NOH

Afrikanizace afrického státu

Revize ústav

Nová pravidla politické hry

One-party state

Příčiny zavádění one-party state - zabránit etnickým konfliktům a separatistickým tendencím a sjednotit národ urychlí proces přeměny africké společnosti a státu sociálního blahobytu.

Absolutní centralizace a zavedení autoritářské vlády

Hlavní příčiny

Důsledky centralizace – likvidace opozice, prvků tradiční společnosti, zákaz PS, cenzura

III.2. Budování struktury státní moci

Byrokracie - nejvzdělanější část obyvatelstva.

Opora politických elit

Zvyšování počtu orgánů a státní byrokracie.

Etablování sociální skupiny

V 60.letech dochází každoročně k průměrnému 7% růstu státní administrativy, v roce 1970 téměř 60% všech mezd vyplaceno státním zaměstnancům. O desetiletí později 50% všech nákladů státu směřovaly na mzdy státních úředníků.

V některých zemích bylo dokonce 80% státních příjmů použito na mzdy.

Vznik tzv. byrokratické buržoazie

Prolínání politických a byrokratických struktur

Vznik nových ministerstev

Absolutní moc státní a stranické byrokracie - korupce a klientelismus.

III.3. Represivní složky státu

Důvody vzniku armády

Růst početních stavů

Růst nákladů na armádu

Vznik polovojenských a elitních jednotek

IV. Africká legislativa

Liberální instituce vs. one-party state

Demokratizace

V. Právní systém

Zvykové právo

Soudní instituce zavedené Evropany

Afrikanizace

Autonomie a konflikty s exekutivou

Světové veřejné mínění